

1010

กองกลาง สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เลขรับ 605
 คณะเกษตรศาสตร์ เลขรับ 674 วันที่ 22 ก.พ. 2562
 วันที่ - 6 มี.ค. 2562 เวลา 16.15

บันทึกข้อความ

งานเลขานุการอธิการบดี
 เลขรับ 00802
 วันที่ 5 ก.พ. 2562
 เวลา 10.10 น. ๐๖๖

ส่วนราชการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี วิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ โทร. ๕๕๑๖
 ที่ ศธ ๐๕๒๙.๑๖.๑.๑๔/๓๓๓๓ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอรายงานสถานการณ์เพื่อเฝ้าระวังโรคไข้หวัดใหญ่และขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์พร้อมปฏิบัติตามมาตรการควบคุมป้องกันโรคภายในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

เรียน อธิการบดี

โรคไข้หวัดใหญ่เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ (Influenza virus) ผู้ป่วยส่วนใหญ่มิมีอาการไม่รุนแรง หายป่วยได้โดยไม่ต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล แต่บางรายที่มีอาการรุนแรงก็อาจทำให้เสียชีวิตได้ จากรายงานสถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ในจังหวัดอุบลราชธานี ปี ๒๕๖๑ พบผู้ป่วยจำนวน ๗,๙๘๙ ราย ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต และจากวันที่ ๑ - ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒ จังหวัดอุบลราชธานีพบผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่แล้ว ๑๕๐ ราย (ข้อมูลจากงานควบคุมโรคสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี) ในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีมีจำนวนถึง ๔๙ ราย และมีแนวโน้มจะเกิดโรคไข้หวัดใหญ่เพิ่มขึ้นอีกด้วย

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นสถาบันการศึกษา ที่มีประชากรอยู่รวมกันจำนวนมาก จึงมีโอกาสสูงที่จะมีการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ เพื่อเป็นการควบคุม ป้องกัน และลดความรุนแรงการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ภายในมหาวิทยาลัยฯ งานควบคุมโรค โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข จึงขอแจ้งประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคไข้หวัดใหญ่ (รายละเอียดตั้งเอกสารแนบ ๑) และ ใคร่ขอความร่วมมือจากทุกคณะ/สำนัก ในการปฏิบัติตามมาตรการควบคุม และป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ภายในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (รายละเอียดตั้งเอกสารแนบ ๒)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

สว คณบดี
 - โรงพยาบาล และ เฝ้าระวังโรคไข้หวัดใหญ่
 - คำนวณ/รตส.ม.พ.ค.
 6 มี.ค.๖๒

(นายแพทย์ธีรภัทร พิทักษ์วัชรระ)
 คณบดีวิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข

แจ้งไว้คณบดีและในไลน์ในวงประชุม
 แวะ: มีคส มีคสท ยุดรช ทพคทว

กองสาธารณสุขและอนามัย ชีวะวัฒนคุณ
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ดร.เจิมจันทร์ วัฒนคุณ
 (นายธนินทร์ บุญพราหมณ์)
 คณบดีคณะเกษตรศาสตร์

โรคไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเดงกี โดยมียุงลายเป็นตัวนำโรค ในแต่ละปีมีรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจากทุกภาคของประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โรคนี้เกิดได้ตลอดทั้งปี แต่มักพบผู้ป่วยมากขึ้นในช่วงที่มีฝนตกชุก แม้ว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเป็นเด็กช่วงอายุ 5 - 24 ปี ตั้งแต่เด็กเล็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุก็สามารถป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกได้

ยุงลายนำโรคไข้เลือดออก

ยุงลายที่เป็นตัวการนำโรคไข้เลือดออกนั้น เป็นยุงที่ออกหากินในเวลากลางวัน เริ่มตั้งแต่ช่วงสายจนถึงเย็น แต่บางครั้งก็อาจพบยุงลายออกกัดดูดเลือดคนในเวลาพลบค่ำด้วย ยุงลายมีสีดำสลับขาวทั้งที่ส่วนหัวตัวและขา ขอบวางไข่ตามภาชนะขังน้ำต่างๆ ที่อยู่ในบ้านเรือนและบริเวณรอบๆ บ้าน หลังจากวางไข่แล้ว ประมาณ 2 วัน ยุงลายจะฟักตัวออกเป็นตัวอ่อนที่เรียกกันว่า “ลูกน้ำ” ลูกน้ำยุงลาย เคลื่อนไหวรวดเร็ว ว่ายน้ำคล้ายงูเลื้อย กินสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่อยู่ในน้ำ ตะไคร่น้ำตลอดจนเศษอาหารต่างๆ ที่หล่นลงไปใต้น้ำนั้น ระยะที่เป็นลูกน้ำกินเวลาประมาณ 6 - 8 วัน แล้วลูกน้ำยุงลายก็จะลอกคราบกลายเป็นตัวกลางวัย ที่เรียกว่า “ตัวโม่ง” ซึ่งเป็นระยะที่ไม่กินอาหาร และมีการเคลื่อนไหวช้าลง ประมาณ 1 - 2 วัน ตัวโม่งจะลอกคราบกลายเป็นตัวยุงลาย ยุงลายตัวเมียนั้นจะผสมพันธุ์เพียงครั้งเดียวและสามารถวางไข่ได้ตลอดชีวิต ส่วนอาหารของยุงลายคือน้ำหวานจากดอกไม้หรือผลไม้ แต่เฉพาะยุงตัวเมียเท่านั้นที่กินเลือด เพื่อนำโปรตีนในเลือดไปพัฒนาไข่ในท้อง หลังจากกินเลือด 2 - 3 วัน ยุงลายตัวเมียมักจะหาที่วางไข่ ระยะเวลากวางไข่ ไปเป็นยุงลายใช้เวลา 7 - 10 วัน ยุงลายเพศเมีย อายุขัย 1 - 2 เดือน เพศผู้ อายุขัย 7 - 10 วัน วางไข่ครั้งละ 50 - 150 ฟอง 4 - 5 ครั้ง ยุงลาย 1 ตัว จะผลิตยุงรุ่นลูกได้ราว 500 ตัว

สาเหตุของโรคไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออกมียุงลายเป็นพาหะนำโรค ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในระยะที่มีไข้สูงจะเป็นระยะที่มีเชื้อไวรัสเดงกีอยู่ในกระแสเลือด เมื่อยุงลายมากัดผู้ป่วยก็จะได้รับเชื้อไวรัสเข้าไปในตัวยุง หลังจากนั้นประมาณ 8 - 12 วัน เชื้อไวรัสจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นแล้วไปรวมตัวกันอยู่ที่ต่อมน้ำลายของยุง เมื่อยุงลายตัวนั้นไปกัดคนครั้งต่อไป ก็จะถ่ายทอดเชื้อไวรัสเดงกีเข้าสู่คนผู้นั้น แล้วเชื้อไวรัสจะใช้เวลาฟักตัวในร่างกายคนประมาณ 5 - 8 วัน จึงจะเริ่มแสดงอาการของโรคไข้เลือดออก

อาการของโรคไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออกมีอาการสำคัญ 4 ประการ เรียงตามลำดับ การเกิดอาการก่อน - หลัง ดังนี้

1. ไข้สูงอย่างกระตั้นหนันประมาณ 2 - 7 วัน อาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ แต่มักไม่มีน้ำมูก ไม่ไอ หน้าแดง
2. มีอาการจุดเลือดออกใต้ผิวหนังตามแขนขาข้อพับ ประมาณ วันที่ 2 - 3
3. ตับโต กดเจ็บบริเวณชายโครงด้านขวา
4. ภาวะช็อกเลือดออกในอวัยวะภายใน การไหลเวียนของเลือดล้มเหลว

สัญญาณอันตราย

หากผู้ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก มีอาการดังต่อไปนี้ ในช่วงไข้ลดหลังจากป่วยมาระยะหนึ่ง ต้องรีบพาไปพบแพทย์โดยด่วน

1. มีอาการซีม อ่อนเพลียมาก
2. กระสับกระส่าย มือเท้าเย็น
3. ซีฟจรเต้นเบา เร็ว
4. ปวดท้องกะทันหัน
5. ระบายน้ำ ปัสสาวะน้อยลง
6. มีเลือดกำเดาไหล อาเจียนเป็นเลือด อุจจาระเป็นสีดำ ต้องรีบนำส่งโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด หากผู้ป่วยไข้เลือดออกอยู่ในการดูแลรักษาของแพทย์ได้เร็วทันท่วงที โอกาสเสียชีวิตจากโรคจะมีน้อยมาก

การรักษาโรคไข้เลือดออก

ขณะนี้ยังไม่มียาเฉพาะที่สามารถต้านเชื้อไวรัสเดงกี การรักษาผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจึงเป็นการรักษาตามอาการ และประคับประคองให้ผู้ป่วยผ่านระยะไข้ลด ซึ่งเป็นระยะวิกฤตของโรคไปได้อย่างปลอดภัย โดยทั่วไปสามารถให้การักษาแบบผู้ป่วยนอกโดยเฉพาะในระยะแรกที่ยังมีไข้ และสามารถดูแลผู้ป่วยที่บ้านได้ดังนี้

1. ดื่มน้ำผลไม้ น้ำเกลือแร่บ่อย ๆ
2. เช็ดตัวช่วยลดไข้เป็นระยะๆ
3. ให้อาหารอ่อน งดอาหารที่มีสีดํา-แดง หรือสีคล้ำเลือด
4. กินยาตามแพทย์สั่งเท่านั้น ห้ามกินยาแอสไพริน หรือไอบรูโพรเฟน
5. ฝ้าระวังอาการอย่างใกล้ชิดในช่วงไข้ลดประมาณวันที่ 3 - 4 หากผู้ป่วยฟื้นไข้สดชื่นขึ้นแสดงว่าจะหายเป็นปกติ แต่ถ้าเข้าสู่ภาวะช็อกให้รีบนำกลับไปหาแพทย์ให้เร็วที่สุด

การป้องกันตนเองไม่ให้ถูกยุงลายกัดทำได้โดย

1. นอนในมุ้ง หรือห้องที่มีมุ้งลวด
2. จุดยุงกินยุงหรือใช้ยาทาที่มุ้ง ซึ่งมีหลายชนิดให้เลือกทั้งที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์ และที่สกัดจากพืช
3. ไม่อยู่ในบริเวณที่อับลม หรือเป็นมุมมืด มีแสงสว่างน้อย
4. หมั่นอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด ปราศจากกลิ่นเหม็นโคล เพราะถ้ามีเหม็นโคลจะช่วยดึงดูดยุงให้เข้ากัดมากขึ้นกว่าปกติ

การกำจัดยุงลาย ทำได้หลายวิธี เช่น

1. การฉีดด้วยน้ำผสมผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน แชมพู หรือสบู่เหลว ผสมในอัตราส่วน 1 ส่วนต่อน้ำ 4 ส่วน ใส่ในขวดสเปรย์ที่ใช้ฉีดให้ถูกตัวยุง บริเวณที่ยุงชอบเกาะพัก เช่น มุมบ้านหรือเสื้อผ้าที่แขวนไว้
2. การใช้กับดักไฟฟ้า แสงไฟจะล่อให้ยุงบินมาสู่กับดักแล้วก็จะถูกกระแสไฟฟ้าช็อตตายไป
3. การใช้อุปกรณ์กำจัดยุงแบบใช้ถ่านไฟฉายรูปรางคล้ายไม้เทนนิส เมื่อเปิดเครื่องจะมีกระแสไฟฟ้าไหลผ่านซี่ลวด เวลาใช้ต้องโบกให้ถูกตัวยุง ยุงจะถูกไฟช็อตตาย
4. การฉีดด้วยสารเคมีกำจัดยุง

มาตรการโรคไข้เลือดออกภายในสถานศึกษา

การเฝ้าระวังผู้ป่วย

1. เมื่อพบนักเรียน/นักศึกษา ครู หรือบุคลากรอื่นๆ มีไข้สูงเกิน 2 วัน ให้รีบพบแพทย์เพื่อรักษา
2. เมื่อมีนักเรียน/นักศึกษา ครู หรือบุคลากรอื่นๆ ที่ป่วยและแพทย์วินิจฉัยเป็นไข้เลือดออกให้แจ้งงานควบคุมโรค โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย (เบอร์ 3910) เพื่อสอบสวนและควบคุมโรคในมหาวิทยาลัยทันที

การป้องกันและควบคุมโรค

ทางกายภาพ นักเรียน/นักศึกษา ครู หรือบุคลากรทุกคน สํารวจและทำลายแหล่งน้ำขัง กำจัดเศษภาชนะที่ไม่ได้ใช้งานและมีน้ำขัง เช่น เศษขยะ พลาสติก โฟม เศษกระถาง ยางรถยนต์ คว่ำจานรองกระถางทั้งหมดให้ครอบคลุมทั่วทุกภาชนะในอาคารเรียนทุกสัปดาห์

ทางชีวภาพ เลี้ยงและปล่อยปลากินลูกน้ำ ในภาชนะอื่นๆ เช่น อ่างบัว แจกัน เป็นต้น

ทางเคมี

1. ใส่ทรายเคมีฟอส กำจัดลูกน้ำ ในภาชนะที่มีน้ำขัง ในห้องสุขา ทุกๆ 3 เดือน (ติดต่อขอรับที่งานควบคุมโรค โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เบอร์ 3910)
2. ฟ่นสารเคมีกำจัดยุง ให้ถูกวิธีและครอบคลุมทั่วสถานศึกษา ก่อนเปิดเทอม และเมื่อมีการระบาด (ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่)

หมายเหตุ ก่อนปิดภาคเรียน ใส่ทรายเคมีฟอสกำจัดลูกน้ำสัปดาห์สุดท้ายก่อนปิดภาคเรียน
ก่อนเปิดภาคเรียน ฟ่นสารเคมีกำจัดยุงในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนเปิดภาคเรียน

อ้างอิงจาก นโยบายการดำเนินงานโรคไข้เลือดออก จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2562 กลุ่มงานควบคุมโรค
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

ด้วยความปรารถดีจากงานควบคุมโรค โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผู้ประสานงาน นางสาวสุปรียา นิธิพานิช

โทรศัพท์ 094-5122151

โทร 045-353910 ต่อ 3910

โทรสาร 045-353914